

інфраструктури (FinTech (ІКТ у сфері фінансів), платіжна інфраструктура, Mar/AdTech (цифрова реклама, маркетинг), е-комерція, LegalTech (ІКТ у сфері юриспруденції, комплаєнсу)) тощо.

Пов'язані з військовими ІТ-сфери (безпекові й оборонні технології, кібербезпека), е-уряд, імовірно стануть новими вертикалями в українській технологічній екосистемі.

Список використаних джерел

1. Що відбувається з ІТ-ринком в Україні: зарплати, попит, прогнози. 18 квітня, 2022, URL: <https://ain.ua/2022/04/18/shho-vidbuvayetsya-z-it-rynkom-v-ukrayini-zarplaty-popyt-prognozy/>
2. Ukraine IT Report 2021 / Асоціація ІТ Україна. URL: <https://reports.itukraine.org.ua/>
3. Кидалов І. ІТ-аутсорсинг в Україні: переваги перед іншими ринками ІТ-аутсорсинга. 23.10.2018. URL: <https://kydalov-partners.com/ru/it>
4. Івженко Д. До топ-100 аутсорсерів світу увійшли 12 ІТ-компаній з України. 17 лютого, 2022. URL: <https://ain.ua/2022/02/17/top-100-autorseriv-svitu-12-z-ukrayiny/>
5. Івженко Д. За рік Україна піднялася в глобальному рейтингу швидкості інтернету на 15 позицій, 21 лютого 2022. URL: <https://ain.ua/ru/2022/02/21/ukraina-shvidkist-internetu-2022/>
6. Пальчинська Л. «До війни забезпечували роботою до 40 000 фрілансерів на рік. Не збираємося зменшувати оберти і зараз». Як працює Freelancehunt. 18 березня 2022, URL: <https://ain.ua/2022/03/18/freelancehunt-v-umovah-viynu/>
7. DealBook of Ukraine. 2022 edition. URL: https://www.slideshare.net/YevgenSysoyev/dealbook-of-ukraine-2022-edition-251657977?from_action=save

О.А. ІВАЩЕНКО,

*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності,*

Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

МОНЕТАРНІ ЕФЕКТИ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ ТА РИЗИКИ ДЕГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Вплив війни на економіки країн світу варіюватиметься залежно від ступеня торгової, фінансової і ресурсної залежності від Росії напряму, а також

опосередковано — через погіршення економічної кон'юнктури внаслідок запроваджених проти агресора багатоступінчастих санкцій. Скорочення пропозиції в енергетичному і продовольчому секторах, обмеження поставок ресурсів, критично важливих для реалізації стратегій цифрового та зеленого переходу не лише паралізують тією чи іншою мірою функціонування цілих секторів по всьому світу, а й змушують переосмислити критерії сталості та усвідомити ризики економічної взаємозалежності з позицій безпекових викликів. Відтак війна значно загострила прояви сировинного суперциклу, що уособлюється в одночасному підвищенні цін на газ та інші ресурси, і це призведе до того, що дефіцит пропозиції в деяких секторах збережеться до 2023 року як у країнах з розвинутою економікою, так і в країнах з ринком, що формується, і країнах, що розвиваються.

У деяких країнах із розвинутою економікою, у тому числі у США та деяких країнах Європи, інфляція сягнула найвищого рівня за більш ніж 40 років (яка виникла після енергетичної кризи 1970-х років). Тригером посилення інфляції стала комбінація різних факторів — війна, санкції, пандемія, збої в ланцюжках поставок, а також м'яка політика центробанків, яка передбачала штучне збільшення грошової маси і низькі відсоткові ставки [1; 2]. При цьому країни, що використовували інструмент конкурентних девальвацій [3] як складову системної політики неопротекціонізму [4] та регуляторної конкуренції [5] заради створення нових порівняльних переваг і штучного викривлення ринків, а відтак впливу на міжнародний поділ праці, опиняться у більш вигідному макроекономічному становищі з точки зору впливу на купівельну спроможність національних валют вище зазначеного комплексу потрясінь.

Відтак способи інфляційного вгамування, що обиратимуть уряди (каналами бюджетно-податкової політики) і центробанків (каналами грошово-кредитної і валютної політик), будуть відрізнятися залежно від здатності до маневру в реагуванні (чи є країна нетто-експортером чи нетто-імпортером

капіталу, чи є вона емітентом резервної валюти, яка демографічна структура в країні), а також позицій країни на світових ринках (чи є країна експортером або імпортером нафти, чи може країна забезпечити бюджетні надходження від нарощування експорту, чи має диверсифіковану структуру економіки, чи не втратила доступ до логістичних маршрутів і т.ін.) та соціального фону (чи буде населення готове до «затягування пасків» і режиму тотальної економії) [6; 7]. У країнах, що розвиваються, підвищення цін на продукти харчування та паливо може значно збільшити ризик соціальних заворушень. Водночас такий тиск на домогосподарства фактично зводить нанівець потенціал використання соціального демпінгу як інструменту регуляторної конкуренції в умовах реконфігурації міжнародного поділу праці.

Уряди намагатимуться розірвати зачароване коло, коли більш високі ціни на товари і послуги призводять до зростання заробітної плати та інфляційних очікувань, а заробітна плата та інфляційні очікування, які змушують збільшувати споживання вже сьогодні, викликають подальше зростання цін. У середньостроковій перспективі виразно спостерігатиметься макроекономічний ефект храповика, коли ціни зазвичай не знижуються так легко, як підвищуються [8, с. 124]. У країнах, де згубні наслідки війни більш значні, пошук компромісу між відновленням зростання (що потребує дешевих кредитів і грошей, а відтак низьких ставок, а також більш високих заробітних плат) та стримуванням інфляції (що вимагає високих відсоткових ставок, зростання податкового навантаження або зниження заробітних плат) буде складнішим. Але в будь-якому випадку, інфляція — це завжди про тиск на валюту, зниження її купівельної спроможності та у підсумку погіршення якості життя. Зміна політики центральних банків у бік підвищення відсоткових ставок іще більше скоротить фіскальний простір (бо менше бізнесів зможуть собі дозволити нарощувати потужності або навіть залишатись на ринку) і зменшить надходження до бюджету у багатьох країнах, особливо в тих, що імпортують нафту, газ і продовольство.

Війна збільшила ризик подальшої фрагментації світової економіки на геополітичні блоки з різними технологічними стандартами, транскордонними платіжними системами та резервними валютами [9]. Такий тектонічний зсув призведе до високих витрат на адаптацію та довгострокових втрат продуктивності, оскільки ланцюжки поставок та виробничі мережі реконфігуруються. За прогнозами МВФ очікується, що до кінця 2022 р. українська економіка скоротиться на 35%, але перепони на шляху відновлення залишатимуться на багато років уперед [9; 10].

Список використаних джерел

1. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від синтезу економічних теорій до політичного консенсусу: монетарно-фіскальні дилеми макроекономічної стабілізації в умовах коронакризи. *Економіка України*. 2021. № 4. С. 21–44.
2. Резнікова Н.В., Панченко В.Г., Іващенко О.А. Від ревізії економічної теорії до ревізії економічної політики: пастки нового макроекономічного консенсусу. *Економіка України*. 2021. № 3. С. 19–40.
3. Луцишин З.О., Резнікова Н.В. Конкурентні девальвації у валютних війнах: фінансові протекції неопротекціонізму. *Міжнародна економічна політика*. 2013. №2 (19). С. 48–65.
4. Панченко В.Г., Резнікова Н.В. Неопротекціонізм як інструмент усунення внутрішньої суперечності лібералізму. *Ефективна економіка*. 2016. №1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5781>.
5. Панченко В.Г., Резнікова Н.В., Булатова О.В. Регуляторна конкуренція в цифровій економіці: нові форми протекціонізму. *Міжнародна економічна політика*. 2020. №1–2(32-33). С. 50–80.
6. Резникова Н. В. Макроэкономические координаты глобальной неозависимости. *Rozwój społeczności międzynarodowej: przeszłość oraz nowe wyzwania*. Lwów-Olsztyn, 2016. S. 37–48.
7. Резникова Н.В. Проблемы глобальной макроэкономической взаимозависимости. *Modern Science — Moderní věda*. 2016. № 2. P. 52-55.
8. Резнікова Н.В., Рубцова М.Ю. Міжнародна макроекономіка: теорія і практика. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 364 с.
9. Іващенко О.А. Глобальні дисбаланси як драйвер трансформації світової валютної системи: полеміка сценаріїв розвитку. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2013. № 4. С. 59–66.
10. War sets back the global recovery. World economic outlook April 2022/IMF. 2022. URL: <https://cutt.ly/sH5v2YY>
11. EY Global IFRS. Accounting considerations for the war in Ukraine Updated. 2022. URL: <https://cutt.ly/MH5gfki>